

Nr 148.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat; given Stockholms slott den 18 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat.¹

Härigenom förordnas, att 1, 6 och 10 §§ samt 11 § 2 mom. i förordningen den 1 juli 1918 angående vissa alkoholhaltiga preparat skola, 1 och 6 §§ samt 11 § 2 mom. i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse, samt att i anledning därav förordningens överskrift skall bliva som följer:

Förordning angående vissa alkoholhaltiga preparat m. m.

1 §.

Denna — — — preparat.

Innehåller närings- eller njutningsmedel, efter fränskiljande av däri ingående fasta beståndsdelar, mera än två och en fjärdedels volymprocent alkohol, och är enligt gällande bestämmelser varan icke att anse såsom rusdryck, pilsnerdricka, exportöl eller apoteksvara, skall i fråga om tillverkning, införsel till riket och försäljning av varan vad i 5—10 §§, 11 § 2 och 3 mom. samt 12—20 §§ i denna förordning är stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

6 §.

Alkoholhaltigt — — — återkallas.

Där beträffande visst preparat fara för att detsamma skall vinna användning som ersättningsmedel för rusdrycker icke kan anses föreligga, må kontrollstyrelsen förordna, att tillstånd till införsel av dylikt preparat icke erfordras. Om meddelande av sådant förordnande skall generaltullstyrelsen underrättas.

10 §.

Skulle tillverkning eller försäljning av alkoholhaltigt preparat finnas giva anledning till preparatets användande i större utsträckning som ersättningsmedel för rusdrycker eller skulle denatureringen av sådant preparat visa sig otillfredsställande, äger kontrollstyrelsen föreskriva villkor eller inskränkningar i avseende å tillverkningen eller försäljningen eller ock meddela förbud däremot. Beslut härom länder till efterrättelse utan hinder av besvär.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 6 § 1924:103 och beträffande 11 § 2 mom. 1926:210.

11 §.

2 mom. Avyttrar någon alkoholhaltigt preparat, varmed honom veterligen vidtagits åtgärd, som i 1 mom. sägs, eller eljest under omständigheter, som bort giva honom skälig anledning antaga, att varan är avsedd att användas som ersättningsmedel för rusdrycker, straffes såsom för olovlig försäljning av rusdrycker enligt 74 § 1 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker.

Har — — — stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1927.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

Inledning.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 januari 1927 har kontrollstyrelsen fäst uppmärksamheten å behovet av åtgärder till motverkande av missbruket av vissa varor, som innehålla alkohol i mera betydande mängd, men vilkas införsel till och försäljning inom riket enligt nu gällande bestämmelser icke äro i något avseende reglerade. Styrelsen åsyftar härmed alkoholhaltiga konserver och alkoholhaltiga konfityrer.

Till tulltaxerubriken 117 a) och b) i gällande tulltaxa hänföras *frukter (av träd) och bär*, inlagda i sprit, ättika eller olja eller syltade; till rubriken 123 *köksväxter*, ej särskilt nämnda, inlagda i sprit, ättika eller olja eller syltade; till rubriken 168 b) *konserver* — i hermetiskt tillslutna eller luft-täta kärl förvarade, ätbara varor av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung — ej särskilt nämnda; samt slutligen till rubriken 164 *konfityrer*, ej särskilt nämnda. Införseln av nu nämnda varuslag är, i den mån de innehålla alkohol, icke underkastad sådana inskränkningar, som enligt anmärkningarna till tulltaxerubrikerna 183—190 gälla för spritdrycker och vin eller enligt 6 § i förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat för sådana preparat. Spritdrycker och vin må enligt gällande bestämmelser införas blott av partihandelsbolag med rusdrycker samt, efter tillstånd av pris- och inköpsnämnden, av detaljhandelsbolag. Alkoholhaltigt preparat må ej införas av annan än den, som därtill erhållit tillstånd av kontrollstyrelsen; dock må kontrollstyrelsen beträffande visst preparat förordna, att tillstånd till införsel av detsamma ej erfordras, där fara för missbruk av preparatet till förtäring icke kan anses föreligga.

Vissa under de senaste åren inträdda förhållanden hava enligt kontrollstyrelsens mening synts vara av sådan beskaffenhet, att åtgärder borde vidtagas till förhindrande av att de varor, som sålunda icke äro underkastade särskild lagstiftning, missbrukas som ersättningsmedel för rusdrycker.

Kontrollstyrelsen har i berörda skrivelse lämnat en redogörelse för hittills föreliggande erfarenheter beträffande alkoholhaltiga konserver, i vilken redogörelse anföres i huvudsak följande: Alkoholhaltiga konserver.

Alkoholhaltiga konserver infördes till riket under någon av rubrikerna 117 a) eller b), 123 eller 168 b) i tulltaxan; de rubriker, som oftast tillämpades, syntes vara rubrikerna 117 och 168. Emellertid torde rubriken 168 i stor utsträckning omfatta varor, som icke innehölle alkohol, och jämväl under rubriken 117 hänfördes bär och frukter, som vore inlagda i annat än sprit. En statistik över införseln av animaliska och vegetabiliska ämnen, som vore inlagda i alkoholhaltig vätska, vore sålunda svår att avvägbringa. Vissa slutsatser rörande införselns omfattning syntes kunna dragas ur införseluppgifterna enligt tulltaxerubriken 117. Införselns kvantitet och värde enligt sagda rubrik hade varit följande:

	Kvantitet kilogram	Värde kronor		Kvantitet kilogram	Värde kronor
1920	6,297	15,113	1924	4,296	5,370
1921	1,473	2,578	1925	10,455	12,748
1922	1,643	2,054	1926 jan.—okt.	18,894	22,920
1923	3,588	4,844			

Införseln av de varor, som hänfördes under tulltaxerubrik 117, hade sålunda högst betydligt ökat, och ökningen syntes med stor sannolikhet väsentligen bero på införseln av bär och frukter, inlagda i sprit.

Tillverkning inom landet av alkoholhaltiga konserver hade, såvitt kontrollstyrelsen kände, icke förekommit och i varje fall icke efter 1918. För beredande av alkoholhaltiga varor erfordrades kontrollstyrelsens tillstånd till inköp av spritdrycker, och några sådana tillstånd hade icke lämnats.

Frågan om införsel av alkoholhaltiga konserver syntes icke hava varit föremål för uppmärksamhet vare sig då nu gällande rusdryckslagstiftning utarbetats eller under de första åren av sagda lagstiftnings tillämpning. I slutet av år 1924 hade kontrollstyrelsen första gången fått anledning att taga befattning med ett hithörande spörsmål, därigenom att en handelsfirma hemställt om tillstånd att till riket införa 500 burkar frukter inlagda i likör med en alkoholhalt av 20 volymprocent. Firman hade uppgivit, att importerade frukter, inlagda i konjak, saluhölles av en firma i Stockholm. Då kontrollstyrelsen saknat befogenhet att upptaga ansökningen till prövning, hade den icke föranlett någon styrelsens åtgärd. Vid årsskiftet 1924—1925 hade det kommit till kontrollstyrelsens kännedom, att vissa handelsfirmor i Stockholm saluhölle frukter och bär inlagda i sprit. Vid analys av några i speceriaffärer inköpta inläggningar visade sig alkoholhalten i inläggningsvätskan i vissa fall vara så betydande (21 och 26 volymprocent), att vätskan kunde användas som berusningsmedel. Något missbruk hade likväl icke försports vid denna tidpunkt.

I december månad 1925 hade emellertid frågan om införsel av bär och frukter, inlagda i sprit, ånyo blivit aktuell. Sedan vederbörande tullbehandlingsinspektion i visst fall till generaltullstyrelsen hänskjutit fråga, huruvida införsel av i sprithaltig vätska konserverade frukter skulle få äga rum, meddelade styrelsen i ärendet beslut av den innebörd, att förhållandet mellan i resp. burkar förekommande kvantitet sprithaltig inläggningsvätska och den inlagda fruktmängden skulle vara avgörande för frågan, huruvida införsel finge äga rum endast under i gällande rusdrycksförord-

ning föreskrivna villkor eller om varan finge utlämnas från tullverket utan hinder av bestämmelserna i sagda förordning. Där den sprithaltiga inläggningsvätskan utgjorde större delen av inläggningen, finge densamma alltså utlämnas endast under de i berörda förordning stadgade villkor.

Över detta generaltullstyrelsens beslut hade importören anfört besvär hos Kungl. Maj:t, som emellertid, enär ifrågakomna varuparti måste anses vara att i tullbehandlingsavseende hänföra till spritdrycker, lämnat besvären utan avseende.

Nyssnämnda prejudicerande avgörande syntes visserligen vara av betydelse för att stävja det uppenbara kringgåendet av införselbestämmelserna för rusdrycker. Men även om bär och frukter inlades i sprithaltig vätska på sådant sätt, att de utgjorde större delen av inläggningarnas innehåll, kunde man genom att använda en inläggningsvätska med tillräckligt hög alkoholhalt framställa en vara, vilken kunde användas som ersättningsmedel för rusdrycker. Med nu gällande bestämmelser syntes det icke vara möjligt att förhindra missbruk av dylik vara. På framställning av generaltullstyrelsen i mars 1926 hade sålunda kontrollstyrelsen ifråga om vissa till riket inkomna partier frukter i sprithaltig inläggningsvätska efter undersökning meddelat, att, ehuru med hänsyn till inläggningsvätskans höga alkoholhalt (mellan 17 och 28 volymprocent) tvekan kunde råda, huruvida import borde medgivas, kontrollstyrelsen funnit att, med hänsyn till frukternas kompakta inläggning, inläggningarna kunde karakteriseras såsom frukter, inlagda i sprithaltig vätska. Ifrågavarande bär och frukter syntes på grund härav hava fått införas liksom också åtskilliga andra partier.

Under förra hälften av år 1926 hade något missbruk av de alkoholhaltiga konserverna icke inrapporterats till kontrollstyrelsen. Under senare hälften av året hade däremot från olika delar av landet uppgifter lämnats kontrollstyrelsen, att här ifrågavarande konserver i ej obetydlig utsträckning börjat användas såsom ersättningsmedel för rusdrycker.

På flera platser, bland andra Kalmar och Gävle, hade polismyndigheterna ingripit och sökt hejda försäljningen av inläggningarna.

I anslutning till den sålunda lämnade redogörelsen har kontrollstyrelsen sammanfattningsvis uttalat följande: Med gällande bestämmelser i ämnet syntes tillhandahållande av importerade alkoholhaltiga konserver icke kunna förhindras. Sagda konserver kunde icke hänföras under rusdrycksförsäljningsförordningen, enär de icke vore att anse såsom drycker. Ej heller kunde de hänföras under förordningen den 1 juli 1918 angående vissa alkoholhaltiga preparat, varmed avsåges *tekniska* preparat, som innehölle mera än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol. De alkoholhaltiga konserverna intoge i likhet med t. ex. alkoholhaltiga konfityrer en mellanställning mellan rusdrycker och tekniska preparat. Frånvaron av lagstiftning om de alkoholhaltiga konservernas införsel och försäljning innebure tvivelsutan en brist, som borde avhjälpas. Frågan om alkoholhaltiga konfityrers ställning syntes emellertid böra upptagas till prövning i detta sammanhang.

Alkoholhaltiga
konfityrer.

Sedan länge hava åtgärder påyrkats mot de alkoholhaltiga konfityrerna. Denna fråga var sålunda föremål för 1910 års riksdags prövning.

I en vid nämnda riksdag väckt motion (nr 96 i andra kammaren) hemställdes om sådant tillägg till brännvinsförsäljningsförordningen, att saluhållande av brännvin, inneslutet i konfityrer, förbjödes. Motionären erinrade om att man vid verkställda analyser konstaterat, att alkoholhalten i den i konfityrerna inneslutna vätskan stundom kunnat uppgå till 47 procent och däröver. Genom ett högsta domstolens utslag hade åtal mot saluhållande av dylika konfityrer ogillats. Motionären framhöll, att det på skilda håll, bland annat i pressen, anförts klagomål över att sprithaltiga konfityrer inköpts och missbrukats av barn.

I sitt utlåtande nr 14 punkt 5:o uttalade bevillningsutskottet, att utskottet ingalunda underskattade den fara, som vore för handen, därest gällande bestämmelser angående försäljning av brännvin och andra sprithaltiga drycker skulle visa sig otillräckliga att reglera sådana dryckers tillhandahållande åt allmänheten i någon vanligen förekommande form. Utskottet ifrågasatte dock, huruvida icke det i motionen berörda fall finge anses beteckna ett undantagsförhållande, som knappast i och för sig kunde anses giva berättigad anledning till farhåga i nyssberörda avseende. Till sättning av sprithaltig dryck i en eller annan form vid beredning av ätbara varor syntes sällan kunna antagas hava till syfte att tillgodose ett möjligt spritbegär hos konsumenten. Skulle mot förmodan så framdeles bliva fallet, syntes för övrigt motionärens förslag svårligen vara ägnat att i erforderlig omfattning råda bot för ett dylikt missförhållande. Då utskottet vore övertygat att, sedan uppmärksamheten fästats på frågan, myndigheterna icke skulle underlåta att med uppmärksamhet följa förhållandenas utveckling på nu ifrågavarande område, och, i händelse skärpta lagbestämmelser till förhindrande av missbruk erfordrades, vidtaga därav påkallade åtgärder, hemställde utskottet, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

Motionen blev av riksdagen avslagen.

I fråga om utvecklingen på detta område under den senare tiden tillåter jag mig att återgiva vad kontrollstyrelsen härutinnan anförde:

»Under kristiden, då tillgången på spritdrycker blev knapp, tillverkades konfityrer av betydlig storlek, som innehöllo en i förhållande till omhöljet avsevärd kvantitet alkoholhaltig vätska. Ifrågavarande konfityrer torde hava gjorts till föremål för missbruk, men tillverkningen tvingades snart att upphöra, då, på grund av ransoneringen, spritdrycker icke utlämnades för konfityrtillverkning. Sedan 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning trätt i tillämpning från ingången av 1919 och kontrollstyrelsen fått befogenhet att — jämlikt kungörelsen den 18 december 1918 angående försäljning av sprit och andra alkoholhaltiga varor för vissa särskilda ändamål — meddela tillstånd till inköp av sagda varor för, bland annat, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, vägrade kontrollstyrelsen till en början att utställa tillståndsbevis för inköp av sprit för beredande av alkoholhaltiga konfityrer. Under senare hälften av år 1920 gjorde emellertid choklad- och konfektyrfabrikantföreningen en framställning om beredande av möjlighet för de svenska konfityrfabrikanterna att tillverka alkoholhaltiga konfityrer. Föreningen erinrade därom, att något förbud mot införsel till eller salubjudande av dylika konfityrer av utländsk tillverkning icke fanns; importen hade tagit en stor omfattning och de svenska tillverkarna hade härigenom i konkurrensen tillskyndats förluster. Vid verkställda analyser å vid sagda tidpunkt i svenska marknaden tillhandahållna konfityrer visade de sig

innehålla mellan 0.5 och 6 viktprocent alkohol av *pralinens hela vikt*. Den i konfityren befintliga likören visade sig i ett fall innehålla 11.26 volymprocent alkohol. Genom skrivelse den 1 december 1920 förklarade sig kontrollstyrelsen principiellt icke hava något att erinra mot, att de svenska choklad- och konfityrfabrikanterna tilldelades spritdrycker för fyllnad av *s. k. likörpraliner*, dock under den förutsättningen, att alkoholen i viktprocent av den färdiga paralinen icke överstege 1.8 procent. Sagda villkor intogs därefter såsom särskild bestämmelse i tillståndsbevis för inköp av spritdrycker för pralinberedning. Stickprovskontroll anordnades för övervakande av bestämmelsens efterlevnad. Samtidigt med att choklad- och konfityrfabrikantföreningen gjorde den ovan refererade framställningen till kontrollstyrelsen, hemställde föreningen hos Kungl. Maj:t om utfärdande av förbud mot import av sådana till rubriken 164 i gällande tulltaxa hänförliga varor, som innehölle sprit eller annan alkoholhaltig vara. Genom beslut den 11 mars 1921 förklarade Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Konkurrensen från utländska konfityrfabrikanters sida fortsatte emellertid och på hösten 1923 gjorde Sveriges kemiska industrikontor, därtill föranledd av en framställning från Svenska chokladfabrikantföreningen, en framställning till kontrollstyrelsen om vidtagande snarast möjligt av åtgärder till förhindrande av att chokladpraliner av utländsk tillverkning, oberoende av sprithalten, importerades och försålades på den svenska marknaden till förfång för svenska fabrikanter. Kort därefter inkom Svenska chokladfabrikantföreningen med en framställning till kontrollstyrelsen därom, att antingen förbudet mot viss maximal alkoholhalt i likörpraliner måtte upphävas eller att maximihalten måtte höjas från 1.8 till 3.5 viktprocent alkohol. Vid analys av ett större antal olika utländska likörpraliner, som förekommo på svenska marknaden, visade sig, att de höllo en högst olika alkoholhalt från 0.9 viktprocent av pralinens hela vikt upp till 5.2 viktprocent, men i allmänhet omkring 3 viktprocent. Genom en den 14 oktober 1924 dagtecknad cirkulärskrivelse till konfityrfabrikanterna meddelade kontrollstyrelsen, att pralin, som tillverkades av rusdrycker, inköpta jämlikt gällande tillståndsbevis, finge innehålla högst tre viktprocent alkohol.

Sedermera hava från några konfityrfabrikanter under år 1926 inkommit framställningar om ytterligare förhöjning av alkoholhalten i likörpralinerna. Som skäl härför har framhållits, att det vore nödvändigt att möta den utländska konkurrensen på området. I den ena av de gjorda framställningarna anfördes, att man från fabrikanthåll intet hade att erinra mot att tillverkningen av alkoholhaltiga praliner förbjödes eller att deras alkoholhalt begränsades, men att då på samma gång denna restriktion även tillämpades för importerad vara. Huvudsaken vore, att de svenska fabrikanterna blevo fullt likställda med utländska fabrikanter. De förevarande framställningarna lämnades emellertid av kontrollstyrelsen utan bifall.

Nyligen har från tullbehandlingsinspektionen i Stockholm till kontrollstyrelsen överlämnats prov å ett parti likörpraliner, benämnda 'Schnaps in Kapseln', som angivits till tullbehandling. Pralinerna voro till större delen inneslutna i en aluminiumhylsa och innehöllo en alkoholhaltig vätska enligt uppgift av 47 procent styrka. Pralinerna visade sig hålla 9 viktprocent alkohol av pralinens hela vikt.»

Kontrollstyrelsen har i fråga om de alkoholhaltiga konfityrerna sammanfattningsvis uttalat: Läget på alkohollagstiftningens område vore nu ett helt annat än år 1910, då riksdagen avslagit den då väckta motionen om förbud

mot saluhållande av alkoholhaltiga konfityrer. Numera vore utminuterungen och utskänkningen av rusdrycker lagda under ganska stränga restriktioner i syfte att förhindra missbruk av dylika drycker, något som medförde stora krav på att lagstiftningen icke lämnade några områden öppna, varav missbrukarna av rusdrycker kunde använda sig för att skaffa sådana drycker eller ersättningsmedel därför. Skulle man vid tillverkningen inom landet av alkoholhaltiga konfityrer få använda hur hög alkoholhalt som helst, vore det att förvänta, att konkurrensen efter hand skulle framtvinga alkoholstarkare konfityrer, och tekniken syntes icke lägga något hinder i vägen för tillverkning av konfityrer med mycket avsevärd alkoholhalt. Befarad utveckling i denna riktning hade föranlett kontrollstyrelsen att uppställa förut nämnda villkor — att pralin ej finge innehålla mer alkohol än tre viktprocent av pralinens hela vikt. Det måste emellertid leda till vissa för de svenska fabrikanterna beklagliga konsekvenser, att införseln till och försäljningen inom landet av utländska alkoholhaltiga konfityrer icke vore reglerad. Det syntes därför nu föreligga skäl att upptaga frågan härom till prövning och avgörande i samband med frågan om reglering av villkoren för införseln av alkoholhaltiga konserver.

Kontrollstyrelsen har i fråga om reglering av införseln av alkoholhaltiga konserver ansett det icke vara nödvändigt att gå så långt som att helt förbjuda sådan införsel. Det vore enligt styrelsens förmenande icke uteslutet, att en del av den nuvarande importen ägde rum för lojala ändamål såsom för bageri- och konditorirörelse eller för konfityrfabriker. I dylika fall borde införsel icke förhindras. Ett sätt att reglera införseln av de alkoholhaltiga konserverna och pralinerna vore att i tulltaxeförordningen angiva, vilka slags dylika konserver och praliner finge införas. För pralinernas del vore det otvivelaktigt lätt att i sådant avseende fastställa en alkoholgräns, men för de alkoholhaltiga konserverna vore frågan betydligt mera komplicerad.

Det gällde enligt kontrollstyrelsens mening att finna åtgärder, varigenom å ena sidan den lojala införseln lämnades öppen, men å andra sidan den illojala eller i varje fall okontrollerbara förhindrades. Kontrollstyrelsen trodde sig hava funnit förebilden för en dylik anordning i de regler, som gällde för alkoholhaltiga preparat. Visserligen kunde varken alkoholhaltiga konserver eller alkoholhaltiga praliner nu hänföras under förordningen angående vissa alkoholhaltiga preparat, men det syntes med några smärre förändringar låta sig göra att få hela det område, som den nu gällande alkohollagstiftningen lämnade öppet, lagt under preparatförordningens huvudbestämmelser. Genom en dylik anordning skulle kontrollstyrelsen erhålla befogenhet såväl att meddela tillstånd till införsel av alkoholhaltiga konserver och alkoholhaltiga konfityrer, som ock att förordna, att tillstånd till införsel av vissa slag av dylika konserver eller konfityrer icke skulle erfordras. Sistnämnda anordning syntes böra tillämpas i fråga om konfityrer, som icke hölle högre alkoholhalt än sådana, som finge tillverkas i Sverige. Överhuvud lämnade

Kontrollstyrelsens förslag.

den sålunda föreslagna anordningen möjlighet till en prövning av varje fall och en smidig anpassning av kontrollen efter behovet, något som icke vore möjligt, därest alkoholgränser fastställdes i tulltaxan.

I avseende å formen för den ifrågasatta lagstiftningen har kontrollstyrelsen funnit det lämpligast, att erforderliga tillägg göras till preparatförordningen och med sin förut berörda skrivelse överlämnat författningsförslag i ämnet. Enligt detta förslag skulle till preparatförordningens tillämpningsområde hänföras alkoholhaltiga, i andra gällande författningar icke avsedda varor, som innehålla mer än 2 $\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol, sedan fasta beståndsdelar fränskilts. Då emellertid, såsom den verkställda utredningen givit vid handen, vissa varor, t. ex. likörpraliner, må inom landet tillverkas med högre alkoholhalt, beräknad på pralinens hela vikt, har styrelsen anmält sin avsikt att, därest det föreliggande förslaget antoges, jämlikt 6 § i preparatförordningen föreskriva, att tillstånd till införsel icke erfordrades för praliner med högst 3 viktprocent alkohol av pralinens hela vikt; och därjämte har styrelsen uttalat, att de erfarenheter, som kunde vinnas beträffande andra alkoholhaltiga varor, givetvis komme att utnyttjas för medgivande av likartade undantag från införseltillståndsbestämmelsen.

Från förordningens tillämpningsområde skulle undantagas varor, å vilka gällande bestämmelser om försäljning av rusdrycker, pilsnerdricka och exportöl hade avseende. Enär läkemedel, som innehålla sprit, och skattefria sprit äro omnämnda i 3 § rusdrycksförsäljningsförordningen, har kontrollstyrelsen ansett särskild hänvisning till de författningar, som i övrigt reglera handeln med sistnämnda alkoholhaltiga varor, icke vara erforderlig.

De bestämmelser i preparatförordningen, som kontrollstyrelsen ansett icke böra gälla ifråga om nu avsedda alkoholhaltiga varor, äro bestämmelserna om anmälningsskyldighet i 2 §, om denaturering i 3 § och om etikettering i 4 § samt straffbestämmelsen i 11 § 1 mom. Övriga bestämmelser i preparatförordningen hava syntes styrelsen böra göras tillämpliga jämväl på dessa alkoholhaltiga varor. Härvid har emellertid i 6 § andra stycket, 10 § och 11 § 2 mom. ordet »förtäring» ansetts böra utbytas mot uttrycket »användning som ersättningsmedel för rusdrycker», i sammanhang varmed föreslagits vissa smärre redaktionella ändringar i samma författningsrum.

Yttranden
öfver kontroll-
styrelsens
förslag.

Genom remiss den 7 januari 1927 anbefalldes kommerskollegium och generaltullstyrelsen att gemensamt avgiva utlåtande med anledning av kontrollstyrelsens ifrågavarande framställning.

Kommerskollegium har i ärendet inhämtat yttranden från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare, handelskammaren i Gävle och Sveriges kemiska industrikontor.

Stockholms handelskammare tillstyrker förslaget. *Handelskammaren i Gävle* finner mot detsamma icke anledning till andra erinringar än att handelskammaren ansett, att svenska konfektyrfabriker fortfarande borde få importera i alkoholhaltig vätska inlagda frukter, bär och fruktkonserver utan

hänsyn till viss stadgad alkoholminigräns, samt att beträffande alkoholhaltiga konfityrer (likörpraliner) den för tillståndsfri import avsedda alkoholgränsen borde fastställas redan i en blivande förordning och icke göras beroende av kontrollstyrelsens avgörande. *Handelskammaren i Göteborg* och *Skånes handelskammare* anse den föreslagna lagstiftningen icke vara av behovet påkallad. Alternativt förorda dessa handelskammare vissa åtgärder till skydd för de inhemska konfityrfabrikanterna mot utländsk konkurrens.

Sveriges kemiska industrikontor har ingen erinran mot förslaget i vad det avser alkoholhaltiga konserver och framhåller i fråga om de alkoholhaltiga konfityrerna vikten av att full likställighet ernås mellan svensk och utländsk tillverkning. Kontoret hemställer emellertid om sådan ändring i förslaget, att nedre alkoholgränsen för de varor, som skulle omfattas därav, sattes till 3 viktprocent.

Generaltullstyrelsen har infordrat yttranden från vissa tullmyndigheter. Då i dessa yttranden huvudsakligen behandlas frågan om huru de föreskrifter, som det enligt förslaget skulle ankomma på kontrollstyrelsen att utfärda i avseende å införseln av varor av ifrågavarande slag, borde ur tullteknisk synpunkt utformas, synes en redogörelse för yttrandenas innehåll ej vara erforderlig i nu förevarande sammanhang.

För egen del hava *kommerskollegium och generaltullstyrelsen* i sitt utlåtande, bortsett från en viss formell anmärkning, vilken jag torde senare få återgiva, lämnat kontrollstyrelsens förslag utan erinran. I utlåtandet har till en början anförts följande:

»Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke den av kontrollstyrelsen påtalade oförenligheten mellan å ena sidan gällande bestämmelse om viss maximalhalt alkohol hos i Sverige tillverkade konfityrer och å andra sidan den fria importen av i utlandet tillverkade konfityrer med högre alkoholhalt borde föranleda en uttrycklig författningsföreskrift, som förbjöde import av alkoholstarkare konfityrer än den svenska sötämesindustrien får föra i marknaden. Huruvida den i Sverige tillåtna gränsen, högst 3 procent alkohol av hela konfityrvikten, är lämplig eller eventuellt borde höjas, synes icke kunna avgöras enbart med ledning av den utredning ämbetsverken i detta sammanhang varit i tillfälle förebringa. Till undvikande av missförstånd rörande innebörden av sagda gränsvärde torde dock böra erinras, att gränsvärdet anger tillåten viktprocent av *absolut alkohol* (100-procentig sprit), ej av 'alkoholhaltig vätska'. Mängden av sistnämnda ingrediens kan därför redan nu varieras inom rätt vida gränser. Viktigast för den svenska industrien synes i alla händelser vara att i här berörda avseende ernå full likställighet på den inhemska marknaden mellan svensk och utländsk vara.

Då kontrollstyrelsen utgått från, att någon sänkning av den tillåtna alkoholhalten i konfityrer icke vore avsedd, samt det ur flera synpunkter bör om möjligt undvikas, att i en författning siffermässigt fastslå en gräns av här ifrågavarande art, hava ämbetsverken icke något att erinra mot att avsedda gränsvärde i fortsättningen, liksom hittills, bestämmas i administrativ väg under skäligt beaktande av den inhemska industriens intressen.

Beträffande alkoholhaltiga konserver lära de invändningar, som från flera av de hörda handelskamrarna gjorts mot den föreslagna importkontrollen,

icke kunna fränkännas betydelse. Ämbetsverken hysa därför en viss tvekan om nödvändigheten att på förhand metodiskt gallra ifrågavarande import, i synnerhet som åtminstone hittills mera notoriska försök att missbruka importrätten kunnat hindras med de utvägar gällande författningar och administrativ praxis erbjuda. Det torde emellertid icke närmast ankomma på ämbetsverken att ur synpunkten av det lagligen gällande restriktionssystemets effektivitet bedöma behovet att utfylla den i rusdryckslagstiftningen på avsedda punkt onekligen förefintliga luckan. Därtill kommer, att, såsom i det följande närmare utvecklas, de tekniska svårigheterna vid kontrollen ej synas behöva på långt när bliva så allvarliga, som man på vissa håll föreställt sig, varför kontrollåtgärderna näppeligen kunna förväntas lägga allt för besvärande band på handelns och industriens rörelsefrihet.

På grund härav vilja ämbetsverken icke motsätta sig, att även alkoholhaltiga konserver läggas under statlig kontroll till förekommande av missbruk. Dock förutsättes därvid, att sötämnesfabrikerna i landet beredes tillfälle i behövlig utsträckning importera dylika varor för sina tillverkningar. Kontrollstyrelsens förmodan, att en del av den nuvarande importen äger rum för bageri- och konditorirörelse eller för konfityrfabriker, är, enligt vad ämbetsverken hava sig bekant, överensstämmande med verkliga förhållandet, vilket bl. a. belyses av vad handelskammaren i Gävle härom yttrat.»

Ämbetsverken hava härefter övergått till en granskning av förslaget ur tullteknisk synpunkt och härutinnan till en början erinrat, hurusom de varor, varom nu vore fråga, och beträffande vilka det vid importen (genom undersökning eller på annat sätt) skulle konstateras, huruvida de fölle inom tillämpningsområdet för preparatförordningen, kunde i nyssnämnda avseende anses bilda tvenne särskilda huvudgrupper.

I förevarande hänseende hava ämbetsverken beträffande den ena gruppen, nämligen alkoholhaltiga konserver, ansett, att, då den alkoholhaltiga vätskan i dylika inläggningar förekomme i ganska riklig mängd, ofta med jämförelsevis hög alkoholhalt och utan avsevärdare mängd tillsatser, en undersökning av inläggningsvätskans alkoholhalt — närmast jämförlig med en vanlig vinprovning — borde kunna utföras å vilken importort som helst och icke vålla mera anmärkningsvärda svårigheter.

I fråga om den andra gruppen av ifrågavarande varor, de alkoholhaltiga konfityrerna, hava ämbetsverken i huvudsak anfört: Beträffande nämnda konfityrer skulle icke blott avgöras, huruvida de fölle under preparatförordningens bestämmelser, utan även fastställas viktsprocenten alkohol, beräknad å konfityrens (pralinens) hela vikt. Nyssnämnda varor innehölle vanligen endast en obetydlig mängd alkoholhaltig vätska, oftast tillsatt med essenser och avsevärd del socker. En av de ifrågasatta införselbestämmelserna påkallad undersökning av sådan vätska skulle lämpligen kunna anföras endast åt de tulllaboratorier, som funnes inrättade i de tre största städerna, och det vore uppenbart, att en dylik laboratorieundersökning skulle för trafikanterna te sig mycket litet tilltalande och vålla betydande omgång och tidsutdräkt.

Genom stadgandet i 6 § andra stycket preparatförordningen skulle emellertid kontrollstyrelsen, sedan nämnda förordning blivit tillämplig även på nu ifrågavarande slag av varor, erhålla befogenhet att förordna, att i visst fall tillstånd till införsel av dylikt preparat icke erfordrades. Därest kontrollstyrelsen förordnade, att särskilt tillstånd till införsel av alkoholhaltiga konfityrer icke erfordrades, i fall mängden sprithaltig vätska icke överstege

viss procent av konfityrens hela vikt, skulle förutberörda med importkontrollen förenade olägenheter måhända i viss mån kunna undvikas, men då det enligt såväl kontrollstyrelsens som de hörda ämbetsverkens förmenande vore av vikt, att importvaran beträffande alkoholhalten bringades till full överensstämmelse med de tillverkningar, som under nuvarande förhållanden finge framställas inom landet, syntes nämnda utväg icke böra anlitas.

Ämbetsverken hade emellertid tänkt sig, att de med importkontrollen förenade olägenheterna skulle i väsentligaste mån kunna undvikas och det av kontrollstyrelsen åsyftade målet likväl nås därigenom, att kontrollstyrelsen förordnade, att tillstånd till införsel av alkoholhaltiga konfityrer icke erfordrades, därest vid införseln genom intyg, utställt av vederbörande *tillverkare*, styrktes, att varan icke innehölle mer än tre viktsprocent alkohol, beräknad å konfityrens hela nettovikt. Enligt vad som under hand inhämtats hade tanken på en sådan anordning icke heller varit kontrollstyrelsen främmande.

En förebild till ett sådant intygsförfarande funnes redan nu, i det att kontrollstyrelsen beträffande vissa varor, som redan fölle under preparatförordningens område, förordnat, att desamma på angivna villkor finge införas utan särskilt tillstånd.

I allmänhet syntes väl intyg från utländsk tillverkare, avseende viss varas överensstämmelse med de fordringar, svenska författningar uppställde, icke kunna tillmätas samma betydelse som ett sådant intyg från den svenska importören. Men med hänsyn till det åliggande, som kontrollstyrelsen enligt 8 § i preparatförordningen hade bland annat att vaka över, att införseln till riket icke gäve anledning till missbruk, och med den vidsträckta befogenhet, styrelsen i sådant syfte tilldelats och utövade, syntes man icke behöva befara illojal användning av tillverkare-intyg på förevarande område, åtminstone såvida importrestriktionerna, på sätt kontrollstyrelsen föreslagit, anknötes till preparatförordningen.

Vidkommande de åtgärder, som borde vidtagas till den åsyftade kontrollens förverkligande, hava ämbetsverken övervägt olika alternativ, som synts möjliga, och i sådant hänseende stannat för den av kontrollstyrelsen föreslagna utvägen, att de nya bestämmelserna i ämnet böra givas formen av tillägg till preparatförordningen.

Vid granskning av det utav kontrollstyrelsen avgivna författningsförslaget hava ämbetsverken trots sig finna, att det i 1 § använda uttrycket »annan vara än alkoholhaltigt preparat» vore väl obestämt, och föreslagit, att detsamma måtte ersättas med uttrycket »närings- eller njutningsmedel». I övrigt har den föreslagna formuleringen icke givit ämbetsverken anledning till erinran.

Den i ärendet förebragta utredningen synes giva vid handen, att vissa hit till riket införda alkoholhaltiga varor, vilkas försäljning icke regleras av gällande bestämmelser på alkohollagstiftningens område, nämligen konserver i sprithaltig inläggningsvätska och alkoholhaltiga konfityrer, under den senare tiden i ej obetydlig och, åtminstone vad angår alkoholhaltiga konserver, efter hand stegrad omfattning kommit till användning såsom ersättningsmedel för rusdrycker, ävensom att ej heller nu gällande bestämmelser i tulltaxan äro tillfyllest för att på ett effektivt sätt förhindra ett

*Departements-
chefen.*

dylikt missbruk. Härtill kommer, att den oreglerade införseln av alkoholhaltiga konfityrer visat sig i konkurrenshänseende medföra väsentliga olägenheter för de inhemska konfityrtillverkarna, vilka icke äro befogade att tillverka dylika konfityrer med en alkoholhalt överstigande visst av kontrollstyrelsen fastställt, jämförelsevis lågt procenttal. Det torde därför vara lämpligt att i syfte såväl att förhindra omförmälda missbruk som att bereda de inhemska konfityrtillverkarna ett tillbörligt skydd mot utländsk konkurrens nu genomföra en lagstiftning, varigenom införseln och försäljningen av dylika varor bliva underkastade kontroll. Ehuru missbruket, enligt vad förut sagts, hittills avsett allenast alkoholhaltiga konserver och konfityrer, torde det vara lämpligt att låta de nya stadgandena omfatta alla sådana alkoholhaltiga närings- eller njutningsmedel, som utan att vara hänförliga till rusdrycker, pilsnerdricka eller exportöl, kunna tänkas bliva föremål för användning såsom ersättningsmedel för rusdrycker.

I fråga om formen för de för kontrollen erforderliga bestämmelserna tillstyrker jag kontrollstyrelsens, av kommerskollegium och generaltullstyrelsen biträdda förslag, enligt vilket förordningen angående vissa alkoholhaltiga preparat skulle göras tillämplig å nu ifrågavarande varor. Såvitt angår de alkoholhaltiga konserverna skulle en tillämpning av kontrollstyrelsens förslag, enligt vad kommerskollegium och generaltullstyrelsen uppgivit, icke välla mera anmärkningsvärda svårigheter. Ej heller beträffande alkoholhaltiga konfityrer synes så bliva fallet, därest kontrollstyrelsen, med stöd av styrelsen i 6 § i förordningen given befogenhet, generellt medgiver införsel av sådana varor utan särskilt tillstånd, där genom intyg av tillverkaren styrkes, att varans alkoholhalt icke överstiger visst procenttal, eller styrelsen vidtager annan lämplig åtgärd till underlättande av kontrollen.

Kontrollstyrelsens författningsförslag föranleder i sak icke någon annan erinran från min sida än att, i enlighet med vad de hörda ämbetsverken förordat, det i 1 § använda uttrycket »annan vara än alkoholhaltiga preparat» synes böra ersättas med uttrycket »närings- eller njutningsmedel», i sammanhang varmed apoteksvaror, i avseende å vilkas försäljning särskilda bestämmelser äro meddelade, synas böra uttryckligen undantagas från preparatförordningens tillämpningsområde.

Därjämte torde vissa redaktionella jämkningar böra vidtagas i förslaget.

Den ifrågasatta författningsändringen synes lämpligen kunna träda i kraft den 1 juli 1927.

Kontrollstyrelsens författningsförslag torde få fogas såsom bilaga till dagens statsrådsprotokoll.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 1 juli 1918 (nr 564)

angående vissa alkoholhaltiga preparat samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.

Kontrollstyrelsens
förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen
den 1 juli 1918 angående vissa alkoholhaltiga preparat.

Häri genom förordnas, att 1, 6, 10 §§ samt 11 § 2 mom. i förordningen den 1 juli 1918 angående vissa alkoholhaltiga preparat skola erhålla följande ändrade lydelse, samt att i anledning därav förordningens överskrift skall bliva som följer:

Förordning angående försäljning av vissa alkoholhaltiga
preparat, m. m.

1 §.

Denna — — — preparat.

Innehåller annan vara än alkoholhaltigt preparat mera än två och en fjärdedels volymprocent alkohol, sedan fasta beståndsdelar frånskilts, och är varan icke att hänföra under gällande bestämmelser om försäljning av rusdrycker, pilsnerdricka och exportöl, skall vad i 5—10 §§, 11 § 2 mom. första stycket andra punkten och andra stycket samt 3 mom. andra stycket ävensom 12—20 §§ i denna förordning är stadgat äga motsvarande tillämpning i fråga om tillverkning, införsel till riket och försäljning av sådan vara.

6 §.

Alkoholhaltigt — — — återkallas.

Där beträffande visst preparat fara för att detsamma skall vinna användning som ersättningsmedel för rusdrycker icke kan anses föreligga, må kontrollstyrelsen förordna, att tillstånd till införsel av dylikt preparat icke erfordras. Om meddelande av sådant förordnande skall generaltullstyrelsen underrättas.

10 §.

Skulle tillverkning eller försäljning av alkoholhaltigt preparat finnas giva anledning till preparatets användning i större utsträckning som ersättningsmedel för rusdrycker eller skulle denatureringen av sådant preparat visa sig otillfredsställande, äger kontrollstyrelsen att föreskriva villkor eller inskränkningar i avseende å tillverkningen eller försäljningen eller ock meddela förbud däremot. Beslut härom länder till efterrättelse utan hinder av besvär.

11 §.

2 mom. Avyttrar någon alkoholhaltigt preparat, varmed honom veterligen vidtagits åtgärd, som i 1 mom. sägs, straffes såsom för olovlig försäljning av rusdrycker enligt 74 § 1 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker. Lag samma vare, där säljare av alkoholhaltigt preparat vet eller på grund av omständigheterna har skäligen anledning antaga, att varan är avsedd att användas som ersättningsmedel för rusdrycker.

Har — — — stadgat.

Denna förordning träder i kraft den